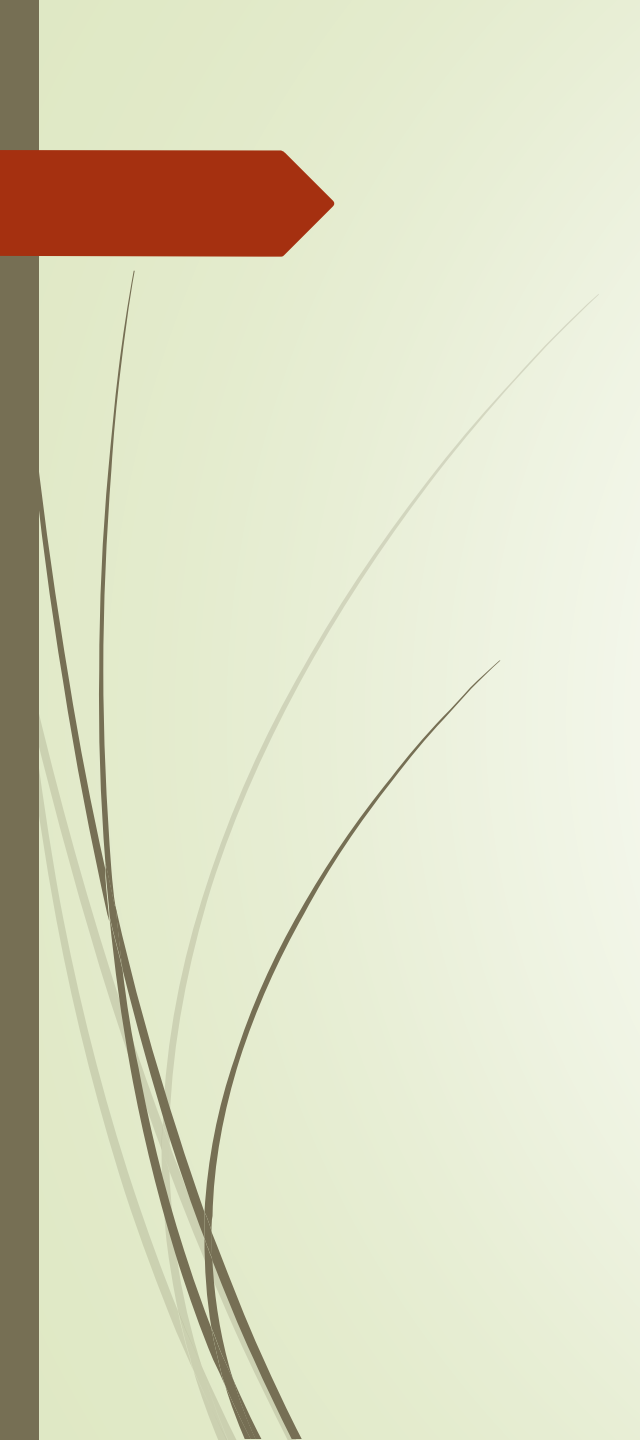

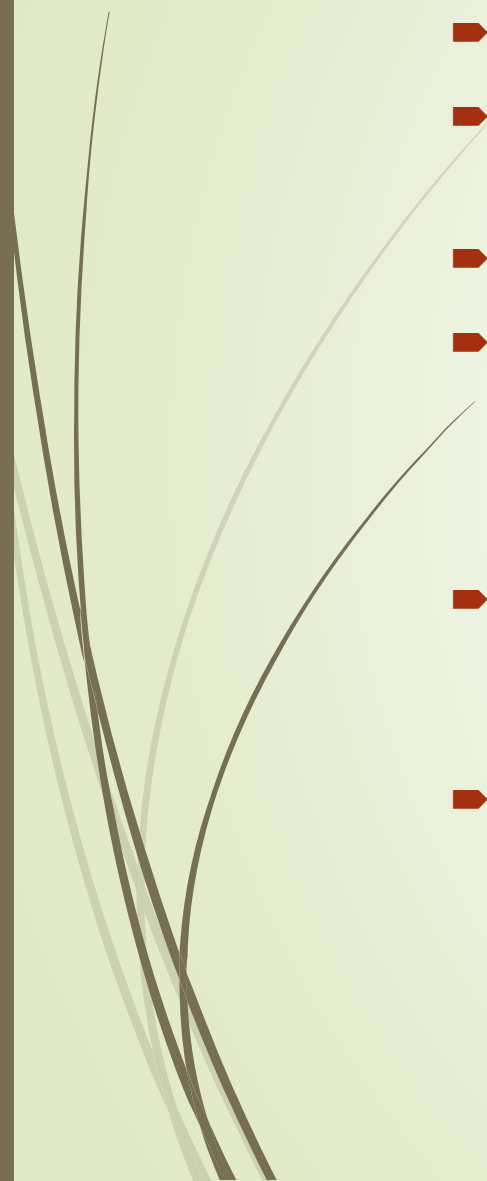

Psihozele disociative

M.Lăzărescu 13 07 București

-
-
- În ultimele decenii s-a manifestat un interes crescut față de **psihozele disociative (PsDs)**.... comentate ca forme grave și complexe ale **Tb Disociative Identitare (DID)**.
 - **Tb Disociative** sunt circumscrise într-un Capitol special în DSM-5, astfel încât comentariul ar putea porni de la **felul în care și în alte Capitole** (e.g. Tb Depresive..Tb. Maniacale.).. **se acceptă Episoade cu „elemente,, sau „markeri,, psihotici**
 - (În DSM-5, categoria PSIHOZE fiind definiată prin 5 grupaje semiotice:-Deliruri, - Halucinații (necriticate)..Desorganizare (ideoverbală și comportamentală)..-Simpt. negative (apato- abulice anhedonice.. alogice).
 - Dificultatea constă în faptul că..*întreagă psihopatologie invocată în DSM-5...nu e referită explicit la coordonatele unui psihism normal (în sensul că.. tb psihopatologice să fie înțelese ca deficitul disfuncțional al unor structuri psihice adaptative..și.. „în ce modalitate,,?).*

-
-
- În DSM-5 **Cap. Tb.Disociative** cuprinde:
 - -**Tb ale memoriei biografice** ; -**Tb de transă**..(detaşare de ambianţă.. inclusiv cu dromomanie şi uneori cu posesiune „de spirite,,); -**Tb de Identitate (DID)**, subiectul trăind şi comportându-se public alternativ în două sau mai multe modalităţi distincte (cu amnezia episoadelor). -**Tb Depersonalizare /Derealizare** (detaşare de sinele biografic şi corporal, social, de alţii şi realitatea actuală)..+ (în **ICD-11**) - Tb senzorio-motorii pseudoneurologice ..şi.. pseudodemenţiale..
 - Ansamblul **Tb disociative** - urmaşe ale tradiţiei **histeriei** - exprimă o **identitate fragilă**..cu..nevoie de relaţionare sumisivă (cvasihipnică) faţă de o alteritate agenţială dirijantă...(..la un pol simetric opus de tb. **Obsesiv/Compulsivă** ..ce se manifestă distant social..cu egodistonie agenţială ..şi hiper-autocontrol reflexiv lucid).

-
-
- Ps. Ds. e caracterizată printr-un **comportament desadaptativ major**, cu:
 - – **halucinații..vizuale**,(imaginative) dar mai ales **auditive**, **ca voci ce-l comentează sau i se adresează..și „din interior,,** („halucinații psihice,,)
 - -**trăiri din seria depersonalizării/derealizării...**
 - -**sentimentul dedublant** că.. în interiorul său se află o „**altcineva,,** care-l **supraveghează, comentează și dirijează agențial..** cu prezența majorității **simptomelor de prim rang Schneider..**(mai puțin: sonorizarea și difuzarea gândirii și percepția delirantă)
 - - **comportamente și formulări verbale aberante..**pe care pacientul simte că nu le poate controla,..însotite de **hipo-vigilante...uneori. .simptome conversive somatice.. și alte tb disociative..**
 - Simptomatologia e parțial **corelabilă cu evenimente biografice traumatice...și** relativ sensibilă la terapie hipnotică

Psihopatologia Disociativă (urmasă a Histeriei - în sec XVII - XIX - hipnoza)

Tb Personalitate Histrionică

Hiperexpresivitate teatrală, captativă, stridentă
 imagina bogată - confabulații - mitomanie
 sugestionabilitate crescută, melancolism, hiposomatizată

Tb Disociative

Tb Amnestice

Tb de Transă

Tb de Identitate

Tb Depersonalizare / Derealizare

Tb Pseudo nevroză psihosomatică
 Corporeale (CD-III)

hiponigil dependent

Tb Reactive Disociative

Stupor - Letargie Convulsii somatice
 Mitomanie - Agitație hiperexpansivă
 Reacții de Șoc Traumatic
 Posttraumatic

Psihofe Disociative

• Halucinații - vizuale

auditive - pseudohalucinații

• Dedublare - Simptome asociate

Mare Schizofrenie - transparentă / influențată

Invenția - Rețineri Gândirii - în perimetrul comportamentului

faze de defuziune și reorganizare gândirii
 percepție delirantă

• Comportament și roluri operante stridente

pe care pacientul resimte a nu le putea controla

• Depersonalizare / Derealizare

-
-
- **PsDs** au fost comentate (din vremea lui Charcot) de către **Janet**, în cadrul preocupărilor acestuia față de **histerie** și personalități multiple...studiate prin hipnoză.. cu o interpretare ce făcea referință la o **disociere**..adică o neintegrare armonică în memoria identitară... a unor episoade de viață conflictuale.. la care subiectul se raportase biografic cu o anumită identitate și problematică relațională;... rezultând... o **sub-structură identitară ce se poate detașa de ansamblu..impunându-se dedublant**, cu propria ei agenție.. ce scapăde sub controlul voluntar al pacientului
 - Aceste **PsDs** (*pasiv dedublante agențial*)...au rămas pe parcursul sec XX marginale față de psihozele endogene ale lui Kraepelin....
 - .. ansamblul..mostenirii HISTERIEI fiind asimilat de cadrul „NEVROZELOR”, patronate de Freud.

-
-
- În ultimele decenii însă,...interesul pentru **PsDs** a reapărut..în corelație cu preocuparea crescândă față de *Reacția de stres posttraumatic* de diverse gravități...cu *studierea atentă a abuzurilor intrafamiliare din copilărie..*
 - Interes favorizat.. și de doctrinele psihopatologice dezvoltate în paralel cu rigidul sistem categorial DSM-III-5: **Doct. Vulnerabilitate/Stres....Doct. Developmentală și a ciclurilor vieții.....interesate de gestionarea longitudinală a psihotraumelor și învățărilor infantile.** (Context în care, s-a dezvoltat sinteza lui van Hart. -si coalb.-..privitoare la o „disociere structurală a personalității,... instalată biografic).
 - A mai contribuit (desigur) la acest interes.. și recenta „globalizare,,...care a evidențiat variate stări de „**transă cu preluarea identității..(de către un spirit),,,**.. ce au fost raportate în varii culturi..

-
-
- O discuție despre **PsDs** implică însă și un comentariu – chiar sumar– privitor la însăși problematicii **psihozei**, într-o perspectivă psiho-antropologică,.. cu trimitere la **o înțelegere de fond a însăși psihismului uman normal** ..ce stă la baza deficitelor disfuncționale psihopatologice...
 - O schemă generică a psihismului conștient al persoanei ar trimite spre:
 - ..o instanță identitară centrată de sinele agențial (biografico caracterială, încorporată și circumscrisă social)..corelată cu..
 - ...o instanță a raportărilor la situațiile actuale (integrate în proiecte,..preocupări și relaționări)..
 - ..ansamblul fiind integrat în rețelele sociale ale unei lumi umane..bazată pe logos, norme și valori.

LUME UMANĂ

bazat pe Logos

TEORII
ȘTIINȚIFICE

NARATIVITATE
CULTURALĂ

personaje

Traverse Reprezentanței

IDENTITATE

BIOGRAFICĂ

CARACTERIALĂ

persoane practice

instituționalizat

norme valori

STATUTE ROLURI

relații sociale

relațional
preocupări
identitate

proiecte
realizatoare

scrie

scrie

pauphu

memorizat

observat

SITUAȚIE

ACTUALĂ

corp

bio psihic

-
-
- **Conceptul de psihoză** a fost introdus în psihiatrie în sec XIX (Feuchtersleben 1845) în aceeași perioadă cu cele de **halucinație, delir, paranoia, depersonalizare**,...înlocuind rapid termeni precum cei de *madness (insanity, vesania, lunacy, irrensein, wahnsein, pazzio, locura)*...și devenind un fel de echivalent tehnic psihiatric pentru populara **NEBUNIE**..în general.....**condiție ce impunea internarea**... deoarece pacientul nu se mai poate autoadministra ..neînțelegându-și situația..riscând să devină periculos pentru sine și alții..
 - După ce s-a dezbătut tema unei **Psihoze unice**,... Kraepelin a plasat în centrul nosologiei sale *trei „psihoze endogene”*:- **Demența Paranoidă Precoce (Schizofrenia)**..-**Boala Maniaco Depresivă**..și -**Paranoia (+Parafrenia)**,...ultima, ca psihoză delirantă persistentă fără deteriorarea personalității.

-
-
- La începutul sec XX psihopatologia psihozelor se îmbogățește cu:
 - **Schizofrenia lui Bleuler**, (1911) circumscrisă prin **autism dezorganizant hiperreflexiv...**(*condiții psihopatologice străine de psihozele histerice ale lui Janet*).Iar..
 - **..Jaspers..**în **Psihopatologia Generală**, (1913) comentează *psihoza ca un deficit global trans-personalizant al structurii identității eului conștient...*(în ceea ce privește delimitarea, centrarea agențială,...coherența și...identitatea sa diacronă)....Iar drumul regal de intrare în psihoză, s-ar desfășura (diferit de psihoza histerică a lui Janet) prin..
 - **procesualitatea delirului primar** trecându-se prin 4 etape:
 -**1**/derealizarea dispozițională atmosferică..-**2**/trăiri referențiale (= fragmente perceptive hipersemnificate se impun ca mesaje misterioase).....**3**/vârtejul centralității *anastrofei*..-.....**4**/ „*percepția delirantă*„, care-i clarifică intuitiv pacientului mutația sa, *ca personaj*, mutându-l brusc, **ca personaj**, într-un **scenariu fictiv al unei „lumi delirante**„

DELR PRIMAR
(proximal distal)

(Protonallos) 1914

222

Sentimentale
strawale
neffamiliaritate

Consiine melimistică
descrierea de realitate
(concluzie)

dispozitie atmosferica

Coincidental
stream

Majori Referentiale

Anastropia
Centropetalis

Fragmente

perceptive
signification

2. transverse

average
obscure

luna e neobitum

Behind:

Decreto delirante

Man schaut
Lied 11

money

scenario

Alpina delirans

L. f. f. f.

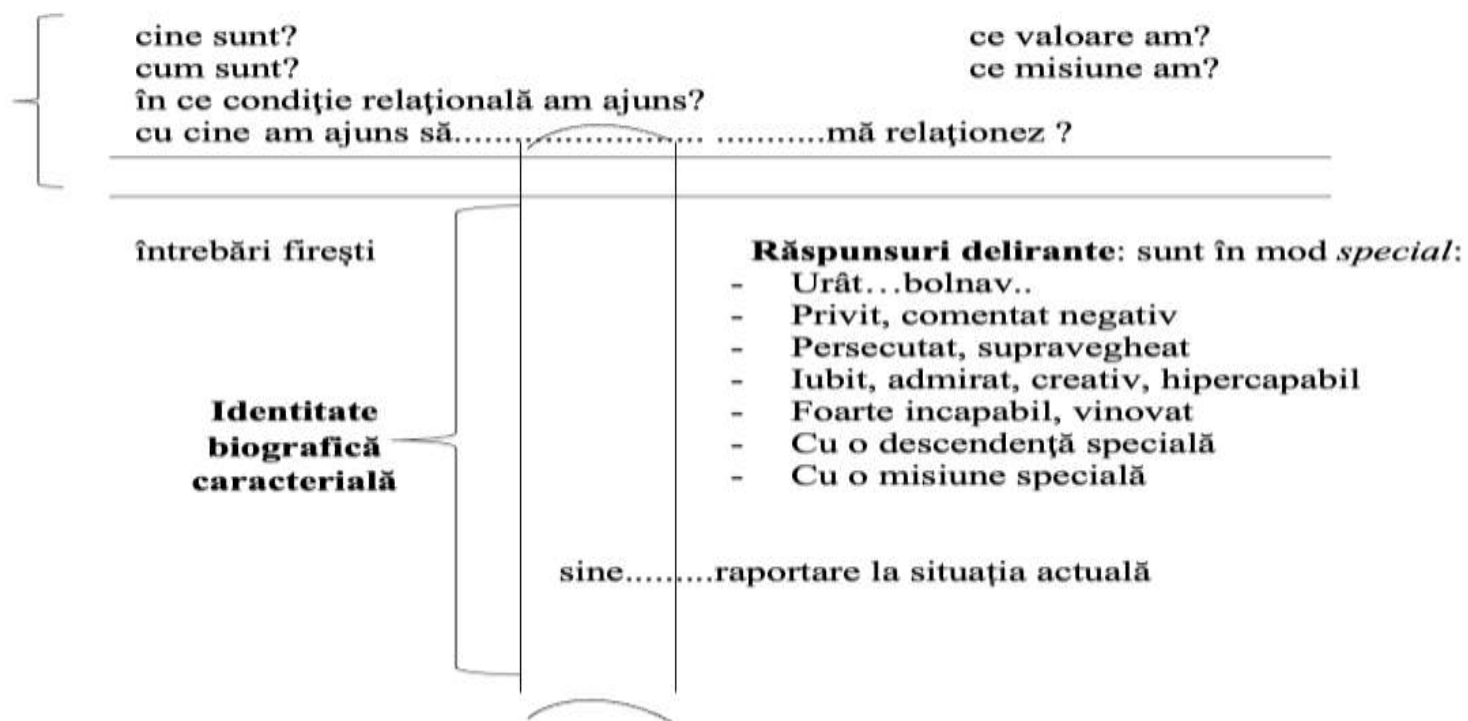
19/06/2019

LUME DE LIRANTA

John

-
-
- Interpretările lui Jaspers cu privitoare la patologia **psihotică** centrată pe delir trimit evident spre afectarea **instanței identitare a persoanei**.
 - Dar...nu la nivelul preocupărilor pentru rezolvarea vigیلă a situațiilor vieții sale cotidiene.. în relaționări de dependență cu alții (ca în **tb disociative**)....
 - ci..la nivelul unor preocupări identitar-existențiale bazale privitoare la întrebări precum:**cine sunt?...ce valoare am?..cum sunt?...ce misiune am?....în ce condiții relaționale am ajuns?..**
 - ... Iar răspunsul – simplificat și distorsionat - la astfel de întrebări,... se manifestă ca **psihoză delirantă**...marcând alunecarea subiectului într-o „**nouă condiție identitară**....de „**personaj dintr-un scenariu fictiv**„ (ca de ex Don Quijote sau Președintele Schreber).

4/ Lista empirică a temelor delirante ne trimite spre convingerea aberantă a subiectului într-o **condiție identitară, dar și situațional relațională specială**, ca răspuns la întrebări firești, precum:

-
- **Pe parcursul sec XX** psihozele au rămas.. în mare.. pe orbita pe care le-a plasat Kraepelin pe cele endogene,.. cu mici completări: precum: - acceptarea **Bufeurilor psihotice scurte** (și instabile)..- a **Episoadelor schizo-afective**,- comentarea un timp a **Psihozelor reactive**..dar și cu...
 - ...**Acceptarea unei posibile alunecări spre psihoză**...nu doar a tradiționalelor Ep Maniacale și Depresive,..ci și a Desvoltărilor reactiv-prevalențiale,... a unor Tb de Personalitate (Borderline, Schizotipală)...a Tb Obsesiv/Compulsiv...și a Tb. Disociative (ultimele două cu tendințe dedublante)
 - Se prefigurează astfel instanța unei ORBITE PSIHOTIFORME spre care se poate aluneca din multiple direcții..
 - ...și care susține ideea unu „SPECTRU PSIHOTIC.....permițându-se a se vorbi despre... un „**prim episod de psihoză**„ (fără alte precizări)...sau despre...**risc crescut de psihoză**....sau despre „**simptome psihotice pasagere la populația generală** (van Os) etc.
 - **PsDs** s-ar plasa pe o astfel de orbită...care susține ideea co-morbidității dintre diverse forme de psihoză (Moskowitz).

Tb. psihice orientate spre orbite
psihoti forma

Tb de personalitate

VIATA COTIDIANA

Reactii psihopatologice
Preocupari
anxioase fobice

Preocupari
prevalente
prevalente

Tb. Disociative

Deliruri
monotematice

Tb obsesiv
Compulsive

Psihoză

delir
monotematic

transpozitie in faza
paranoide
Centilitate

Ep.
Depresiv

Apetit
Culturale
Abilitati

delir parman

Desorganizare
Limbaj verbal
Carpentaria

Depersonalizare
Derectizare

Ep.
Maniacal

PSIHIZA

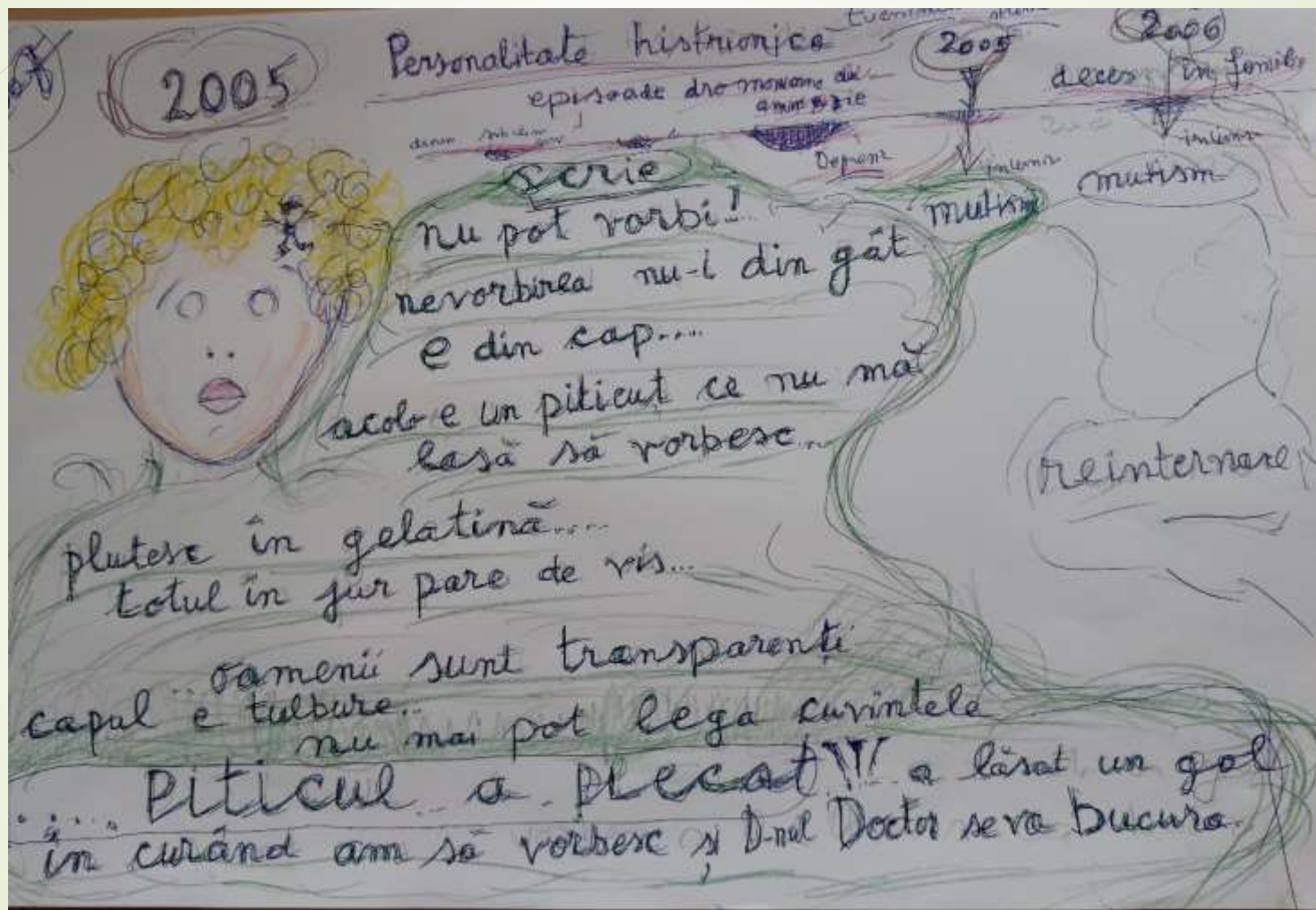
-
-
- Privitor la psihoză.. se mai poate menționa că în perioada elaborării DSM-III-5..s-a comentat o grupare a simptomatologiei sale în 2 clustere.. .. **Spt. Pozitive** (delirant halucinatorii)...**Spt Negative** (apato abulie anhedonie alogie)....(adăugându-se apoi și **Spt Desorganizante**- ideo-verbale, comportamentale).. demers susținut de instrumentul PANSS.
 - Abordare comportamentalistă...ce poate fi însă corelată cu tradiționala psihopatologie fenomenologică, pornind de la cei doi poli majori ai pshozei:
 - **transpersonalizarea delirantă într-un personaj fictiv aberant**
 - **depersonalizarea anonimizantă.. a simptomatologiei deficitare**
 - (studiată în ultimii ani prin instrumentele EASE și EAWE)...
 - În raport cu care....**PsDs** sublinează nivelul unei **identități dedublate**, cu „sentimentul că.. în interiorul propriului psihism se află o altă persoană...care-l observă..cunoaște și dirijează,,.

AECTAREA IDENTITATII In psihote

-
-
- **Dedublare disociativă** care....pe lângă (deja menționată) polarizare în oglindă. cu **tb Obsesiv/Compusivă** (egodistonă agențial – distantă față de alții.. hipervigil reflexivă)..
 - ...Sugerează și eventuala corelare a **PsDs** și cu tradiționalul cadru nosologic psihotic delirant al **Parafreniei**,..introdus de Kraepelin în marginea Paranoiei.. ...și caracterizată printr-o „*dubla contabilitate*„ a trăirilor psihotice.... identitatea de personaj delirant fiind bine circumscrisă.... și permițând o acceptabilă inserție în viața cotidiană. Deși interesul față de Parafrenie a scăzut în ultimele decenii.. PsDs ne provoacă să-l reactivăm...
 - Vom comenta în continuare 2 cazuri (de Arhivă)...în spiritul discuțiilor actuale (Moskowitz) a interferenței **PsDs** și cu alte categorii ale psihozelor

-
-
- Caz al/ O femeie se internează (2006 - 40 ani) cu o stare de mutism, apărut în contextul unor evenimente de viață stresante...
 - Este de mai mult timp tratată pentru episoade depresive, inițial subclinice și apoi cu depresie majoră, personalitatea fiind etichetată ca histrionic dependentă. Cu ocazia internării actuale comunică inițial doar în scris, notând pe hârtiuțe:
 - *“Nevorbitul nu e din gât ci din cap, acolo e un piticuț care nu-mi dă pace...nu mă lasă să vorbesc, parcă aș fi băgată într-o gelatină din care nu mai pot ieși...totul în jurul meu e un vis...plutesc, picioarele nu-mi ating pământul....valuri de apă trec peste mine și sunt albastre...oamenii sunt transparentți...totul mi-e confuz....capul îmi este tulbure..nu mai știu să leg sunetele...să spun un cuvânt...”.*
 - Peste câteva zile scrie: *“Piticul a plecat....dar a lăsat un gol în mintea mea, un gol limens....cu ce o să se umple?...cu cuvinte... cred...că în curând am să vorbesc... și domnul doctor se va bucura...numai că din gelatină încă nu am ieșit...”....*
 - În text se mai regăsesc idei senzitiv relaționale și de ostilitate dar nu organizate delirant.

2005

halucinații vizuale
vederi

jumătăți de oameni...

deasupra ușii un șarpe mare care se

încolăcește în jurul picioarelor...

nu o lasă să umble... îmi intră

în ochi vede două mâini pârtoase

cu unghii lungi întinse spre ea să o prindă...

Vede

... în baie... Când face dus
din perete iese un om de gelatină

în pantaloni albaștri și care-i cere voie să o atingă

amănunț... auz

moarte unei rud

2006

Serie

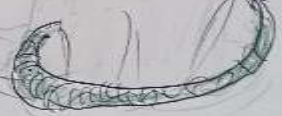
mută în

piticulul e în cafe

în partea dreapta

îmi spune

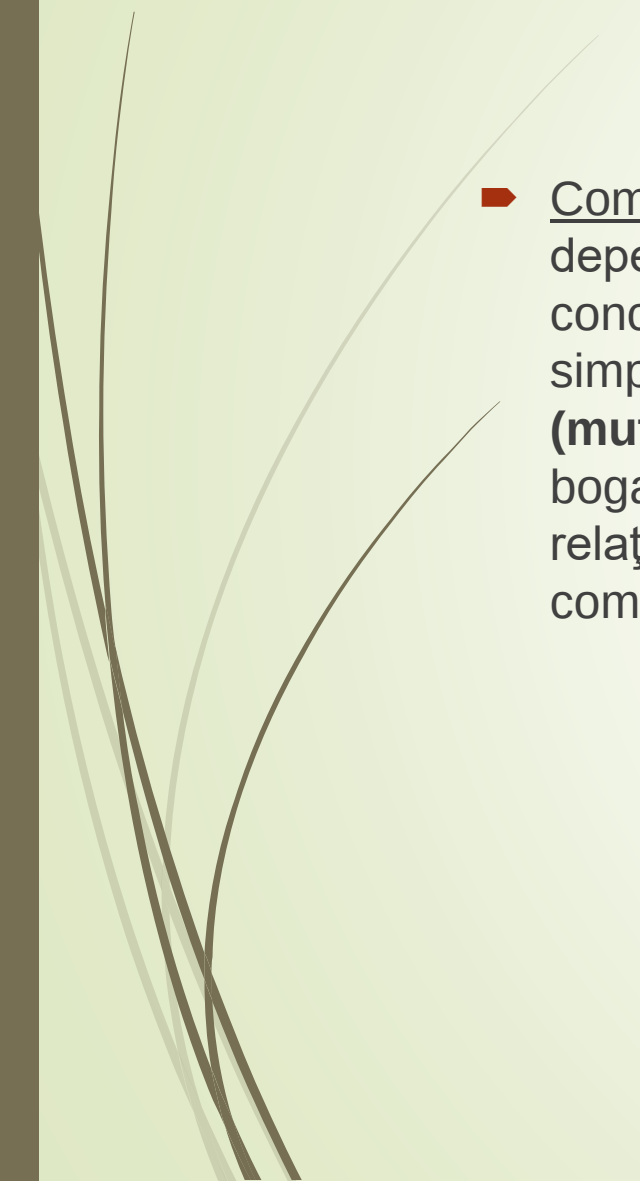
Când să mănânc și când nu
Când să stau în pat
Când să mă scot...

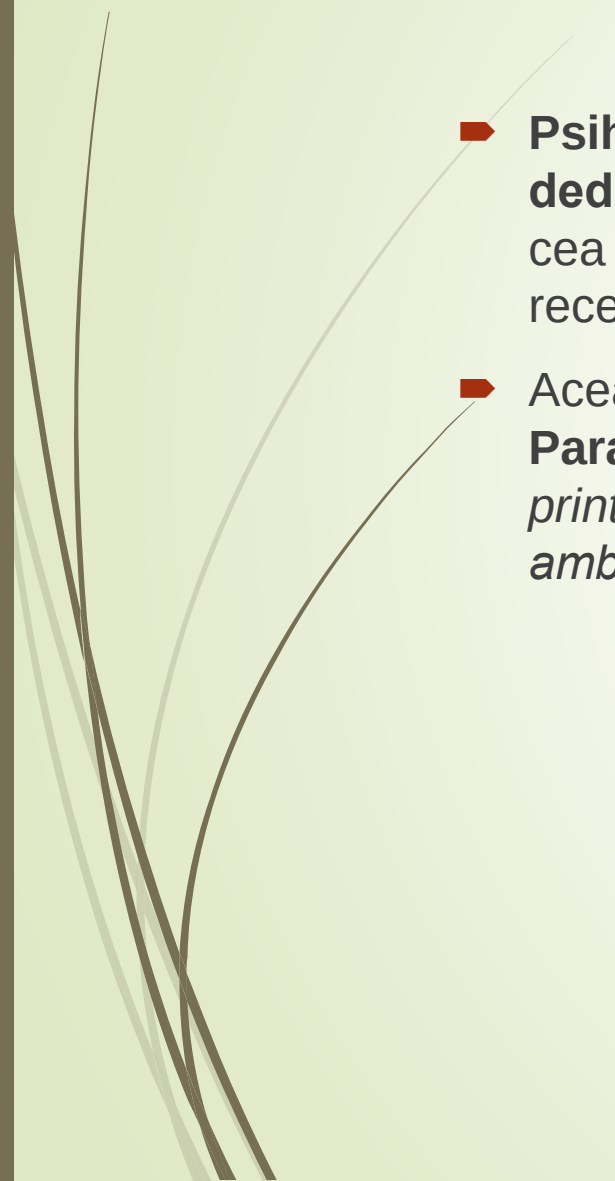

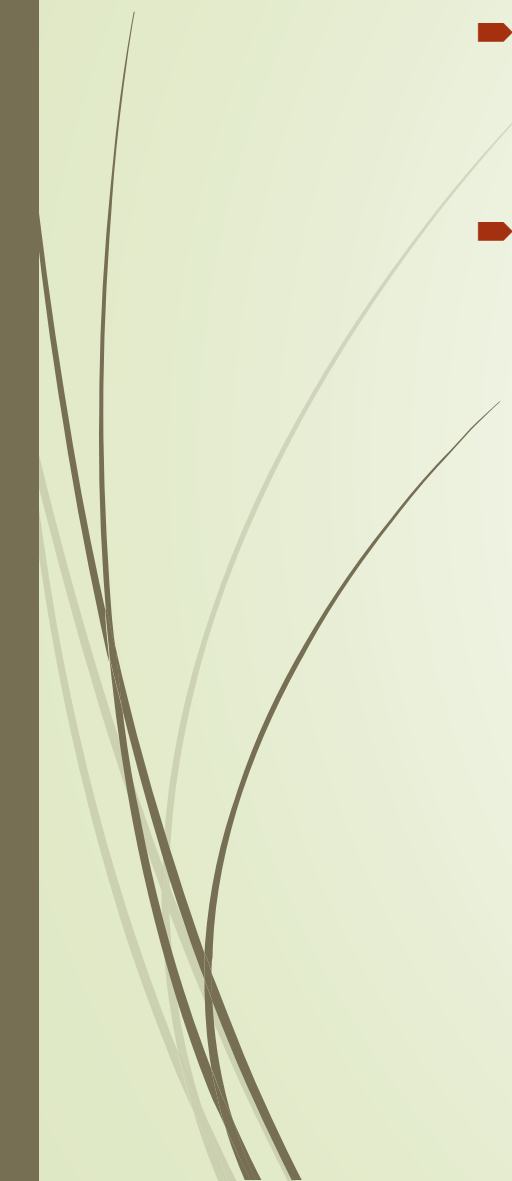
-
- La un an după remisiune (2007), tot după un eveniment de viață (decesul unei rude) reapare mutismul. Trăirile pacientei, scrise și apoi comunicate verbal, sunt acum mai bogate,.. intervenind mai multe halucinații vizuale și auditive. Piticul din cap reapare:

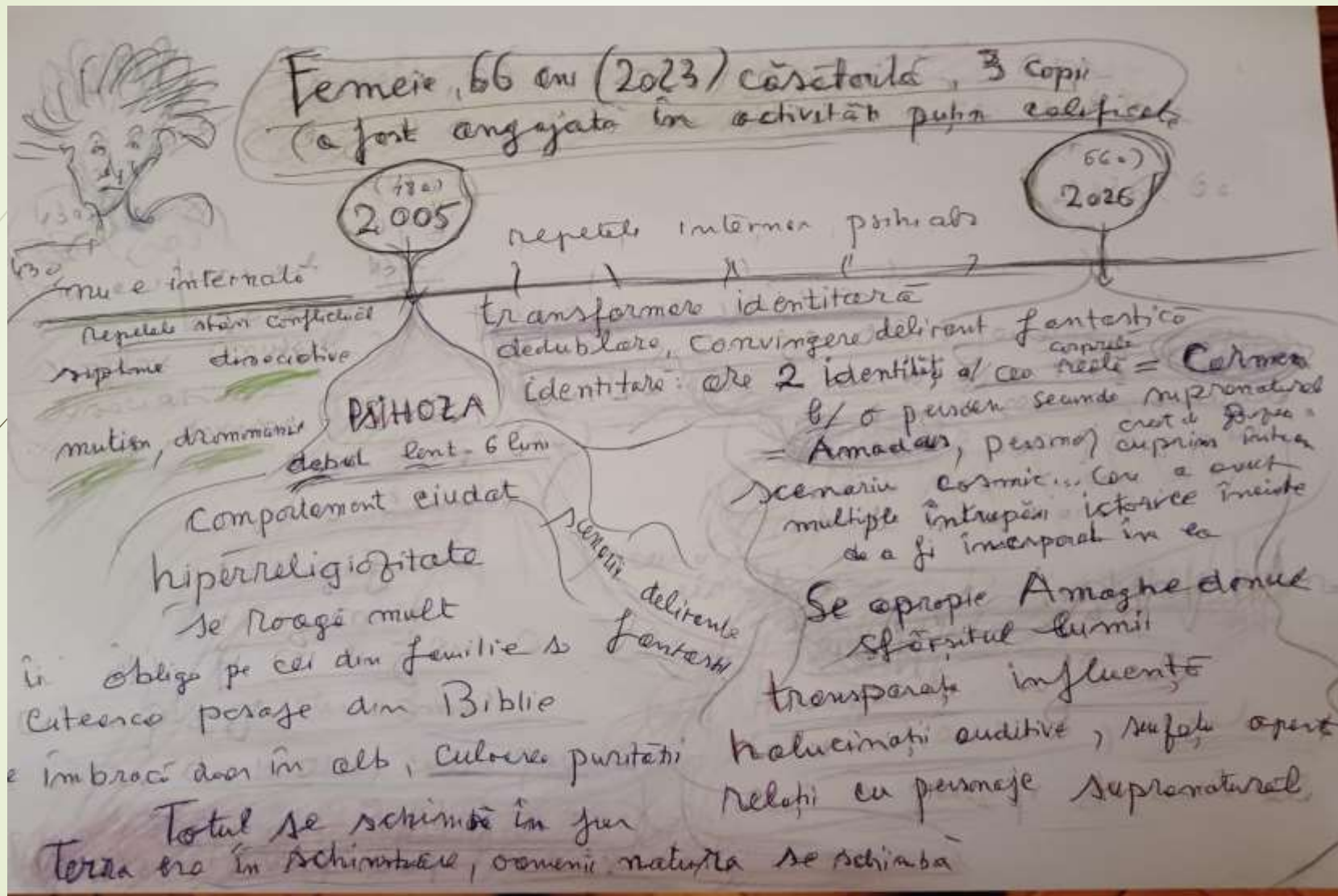
- *“Îl am în ceafă, în partea dreaptă și-mi impune când să mănânc și când nu, când să stau în pat și când jos...”. Afirmă că în baie, când face duș, apare un om de gelatină cu pantaloni albaștri care iese din pereți și îi cere imperios să asiste...ea i-a dat voie cu condiția să n-o atingă....totuși el îi pune mâna pe umăr, pe burtă, o împinge afară, uneori vrea să o înnece.,,*

-
-
- Ulterior, acest om din baie rămâne o tematică halucinatorie persistentă, îi vede umbra, ochii pe tavan.
 - Cu ocazia frecventelor reinternări ulterioare pacienta relatează halucinații vizuale ciudate:
 - *"Jumătăți de oameni pe deasupra ușii..un șarpe mare ce-i aține calea – sau iese dintr-o carte.. i se încolăcește în jurul picioarelor și nu o lasă să meargă... îi intră în ochi...vede două mâini păroase, negre, cu unghii lungi, întinse spre ea să o prindă...vede o oglindă mare în care, apare o pădure în stânga și în dreapta o pată mare de sânge...vede oameni ce se plimbă prin camera ei.,un bibelou sub formă de clown se uită la ea și-i spune că e urâtă.....descrie trăiri din seria depersonalizare/derealizare : obiectele se fac când mai mari când mai mici...ea se face mică și ar putea intra sub aragaz.*
 - Prezintă ulterior și stări dromomane disociative urmate de amnezie. Simptomatologia e constantă în ultimii 9 ani.

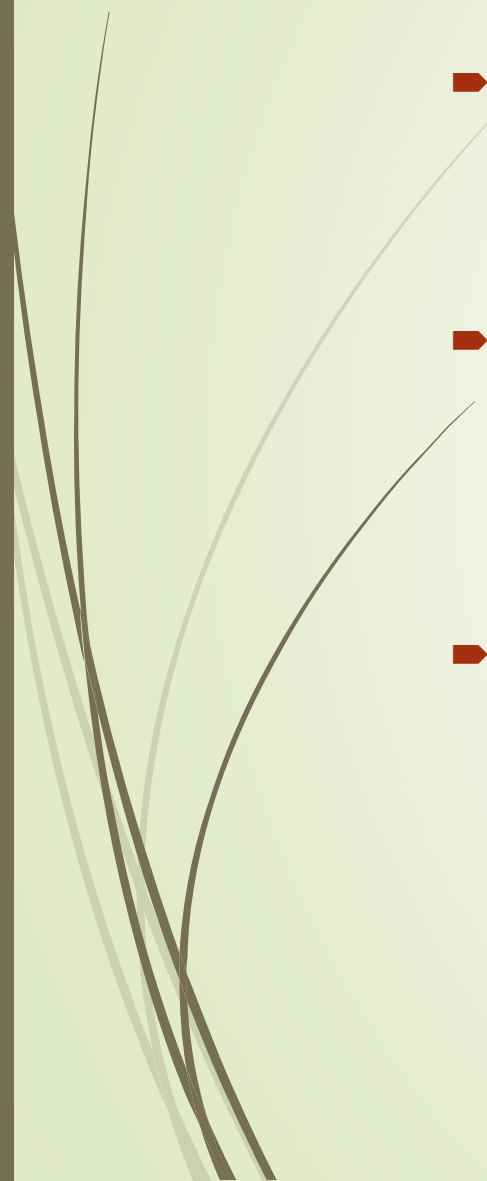
-
-
- Comentariu: Simptomatologia psihotică apare la o personalitate histrionic dependentă, cu multiple psihotraume începând din mica copilărie, care prezintă, concomitent cu ep. depresive și simptome disociative (dromomanie cu amezie); iar simptomatologia episodului se exprimă prin: depersonalizare, **conversie somatică (mutism)** și sentimentul că e dirijată de o entitate străină incorporată. Imaginarul e bogat, susținând halucinații predominant vizuale,...care... deși au conținut relațional... nu exprimă un delir paranoid clasic; halucinațiile auditive imperative și comentative sunt în plan secund.

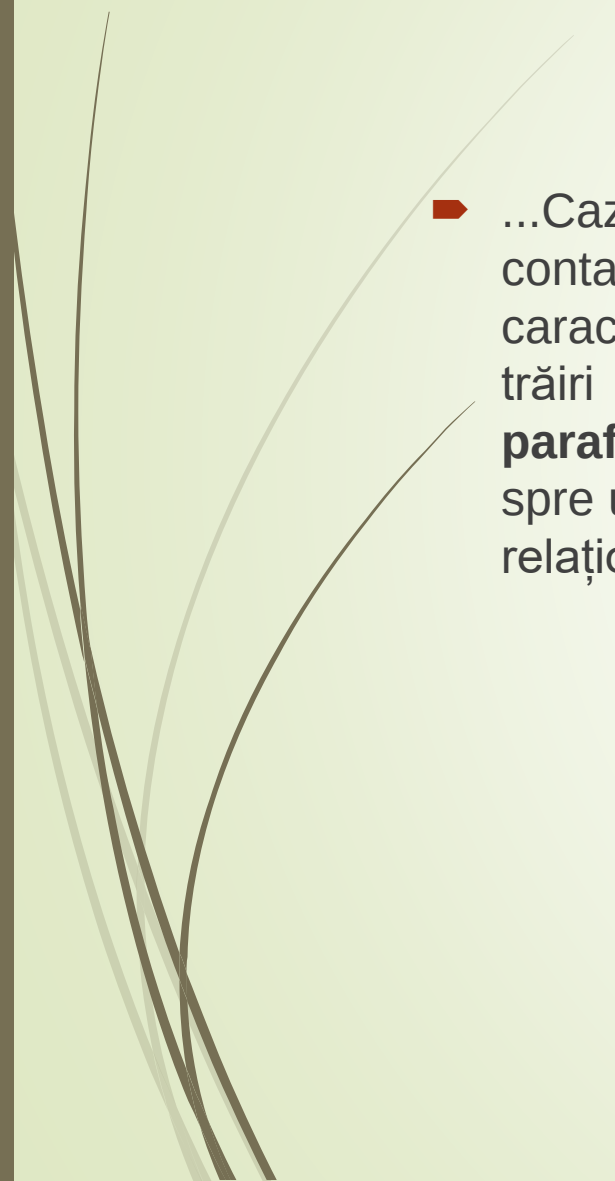
-
-
- ▶ **Psihozele disociative au fost constant comentate în perspectiva unei dedublări a personalității....**inițial, cu referință la dubla personalitate,... apoi la cea a „eului secund,, rezultat din nemetabolizarea tăirilor psihotraumatice... mai recent cu referință la „disociația structurală a personalității,,.
 - ▶ Această „dedublare disociativă,, ar putea fi comparată cu tradiționala cazuistică a **Parafreniilor** lui Kraepelin; caracterizate prin: *Delir expansiv fantastic, gestionat printr-o „dublă contabilitate,,...pacientul putând avea o bună raportare la realitatea ambientală... ținând uneori secret „eul său psihotic delirant,,.*

-
-
- **Caz.** O femeie cu instrucție și calificare medie intră în circuitul psihiatric la 43 ani în condiții stresant conflictuale, prezentând o reacție de tip disociativ, cu mutism, dromomanie, amnezie etc; episodul se remite cu tratament ambulator.
 - Psihoza propriu zis se instalează însă în jur de 48 ani..când., pe parcursul a 6 luni.. se roagă mult, petrece mult timp la biserică, îi obligă pe cei din familie să citească pasaje din Biblie. ...se îmbracă doar în alb (culoarea purității).... Trăiește un intens sentiment de preschimbare.. a ei..a lumii..și a cosmosului : „**Totul se schimbă în jur, Terra era în schimbare, oamenii, natura se schimbau...**treptat am înțeles că a venit Apocalipsa declanșată de Dumnezeu....care... l-a creat pe „Amadeus,,...pe care l-a mutat apoi prin multiple lumi... apoi l-a încarnat pe Terra dându-i variate nume : Tutankhamon, Moise, Adam, Hercule... iar recent l-a plasat, în chiar în corpul vizibil al pacientei, care se numește Carmen.

-
-
- Când vorbește la persoana întâi, pacienta consideră însă că vorbește Amadeus...care... la sfârșitul Apocalipsei va pleca de pe pământ... și poate din galaxia noastră (universul galactic este centrul lumii, iar lumea are aripi.).
 - Pacienta descrie multiple fenomene de transparență influență : „mereu am senzația stringentă ca mi se citesc gândurile prin telepatie și clarviziune ...de către extraterestre....Dumnezeu îmi spune ce să fac în orice moment.. dar aude și voci de extrateresți care: „vorbesc despre mine...fac glume.. mă dirijează,...care-mi spun: „asta faci,,!.. (până odată am strigat „nu pot !,,.).
 - Resimte frecvent niște influențe stranii.. descrie viziuni.. de exemplu: „Am văzut inima lumii și coarda de argint ce lega această inimă cu alte lumi...văd un spectru grandios...se mișcă lumile cu aripi...se ascund, e fascinant.....simt cum lucrurile trec prin mine ca niște ființe...sunt energii dezagreabile ce trec prin corpul meu ca înțepături și arsuri,,. „De când a început Apocalipsa și a venit Amadeus.... lumea a trecut din era carbonului în cea a azotului,,

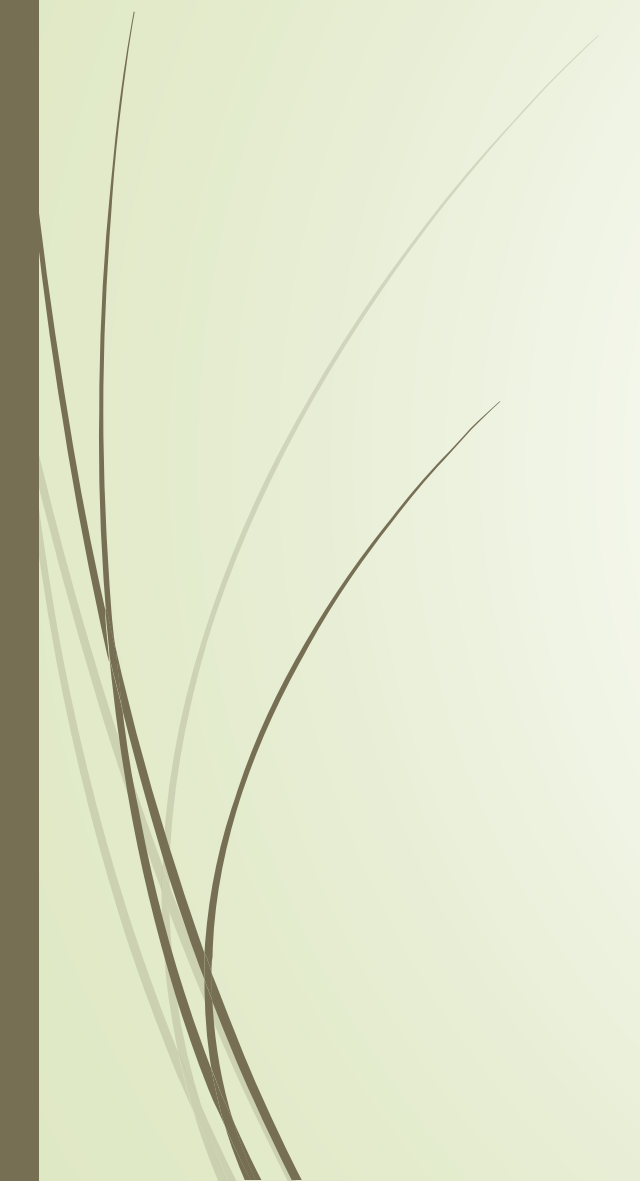
-
-
- **Comentariul cazului.** Psihopatologia cazului gravitează în jurul convingerii delirante fantastice privitoare la o dublă identitate:... persoana ei reală - Carmen - fiind dublată de Amadeus, persoană creată de Dumnezeu și mutată prin galaxii și de-a-lungul istoriei culturale... până i-a fost atribuită.
 - Prin această dublură a sa... pacienta se simte legată de destinul cosmosului..care se află într-un moment de transformare nodală (cel al Apocalipsei);..iar scenariul delirant trimite spre o serie de entități supranaturale...surse a unor trăiri de transparență/influență...halucinații auditive... senzații particulare și „viziuni,.. ce se corelează scenariului fabulator fantast.
 - Trăirile delirante nu afectează însă major comportamentul vieții cotidiene... fiind expuse coerent și colorat..

-
-
- ...Cazul sugerează o articulare între o tb delirantă psihotică fantastică cu „dublă contabilitate,, (de tip Parafren)... și.. *problematica psihozelor disociative*, caracterizate și ele printr-o dedublare interioară a psihismului ...responsabilă de trăiri de transparență/influență. Dar scenariul religios fantastic al **delirului parafreniform**, se desfășoară între parametrii narativității culturale... trimițând și spre un registru de trăiri spirituale -de tip metanoia- plasat dincolo de evenimentele relaționale domestice... conjugate peripețiilor vieții curente.

CONCLUZIE

- Ar merita să se sondeze prin analize cazuistice cât mai variate, eventuala corelație - în cadrul unui „spectru malativ.. - dintre Psihozele Disociative și cazuistica psihotică dedublantă ce se înscrie în tradiția parafreniei.
 - ...care, ambele, în prezent nu sunt incluse în nosologia oficială.
-

➤ VĂ MULȚUMESC PENTRU ATENȚIE